

A szingli életmód közösségünk jövője vagy halála?

A hagyományos család mellett az utóbbi évtizedben térségünkben is megjelent egy új, egytagú családmodell: a szingli jelenség. Néhány éve még a szingli szó hallatán egy nyugati országban élő egyszerű, egyedülálló nőre gondoltunk. Ma már a független, modern nő vagy férfi jelképe, s nem egyszerű állapotot, hanem egyfajta életmódot jelez. Egyre többen vannak a szinglik körében, s „élvezik a független életet”. De vajon mit is jelent a szingli lét? Függetlenséget, önállóságot; az önálló (gyermektelen vagy akár gyermekes) nőt, aki nem szorul a férfiak támogatására. Már kevesen gondolják azt, hogy egy szingli élete csak futó, egyéjszakás kalandokból áll.

Közösségünkben nem mindenki választja önként a szingli létet. Olykor csupán az ismerkedési lehetőségek hiánya és kommunikációs nehézségek, vagy a magas párválogatási mérce miatt alakul ki ez az életmód. A folyamatosan hullámzó gazdasági krízis miatt a mai fiatalok nehezen önállósodnak és szakadnak el szüleiktől. Hosszabb-rövidebb időre vállalnak párkapcsolatot, de ezek soha nem jelentenek kötöttséget vagy igazi szerelmet, odaadást, mert az a függetlenség feladásával járna. A huszonevesek körében megjelenő szingli divat jó néhány évig szórakoztató lehet, de később egyre nehezebbé válik egy komoly kapcsolat kialakítása. A szingli hamar hozzászokik, hogy önmaga ura, senkihez nem kell alkalmazkodnia, és nem kell felelősséget vállalnia másokért. Később, ha talál egy ideális partnert, már nehezebbé válik az alkalmazkodás, és ez a kapcsolat rovására mehet, gyorsan eldöntik, hogy nem egymásnak valók.

A valóság meg sem közelíti a filmek szingli ideálját, sőt az egyedül élő nők/férfiak többsége nem áll a karrierlétra legfelsőbb fokán, nem menő ügyvéd vagy újságíró, de még csak nem is cégvezető. A szinglik többsége egyszerűen csak önálló, független személy, aki élvezi a szabadságot, hiszen senkinek nem tartozik magyarázattal és senki kedvéért nem kell életvitelében kompromisszumokat kötnie.

A tartósan egyedül élők már a múlt század végén is jelen voltak, de akkor még csak a férfiak tartoztak ebbe

a körbe. Az akkori társadalmi nézetek szerint a férfinak kellett eltartani a családot, tehát fiatalabb éveiben arra kellett törekedni, hogy a későbbi családalapításhoz szükséges egzisztenciát megteremtse. Többségük a szülői háztól távol, városokban vállalt munkát és élt egyedül. Így esetükben a családalapítás kora kitolódott.

Ma a házasságot kötők körében sem lehet biztos senki abban, hogy egyszer majd nem kóstol bele ebbe az új „életmodellbe”. A fiatal és az idősebb nők sem tudhatják előre, hogy a családról, a férjről való megfelelő gondoskodás, vagy az együtt, tisztességben, szeretetben leélt húsz, harminc, negyven év meddig garancia arra, hogy őket nem érintheti a válás vagy különélés lehetősége. Egyre többen bontják fel a házasságukat az idősebb generáció tagjai közül is. A negyven-, ötven-, sőt, hatvanéves férfiak ilyenkor könnyebb helyzetben vannak, mert hamarosan egy másik fiatalabb nő lehet az újabb partnerük.

Manapság a szingli életmód választásának az indoka gyakran a karrierépítés szándéka, az iskolázottság szintjének növekedése. A diploma megléte ma már alapkövetelmény minden igényesebb munkahelyen (és a párválasztásnál is). A tanulmányok ideje egyre hosszabbra nyúlik, sokan szereznek második vagy esetleg harmadik diplomát is. És ha valaki megszerezte a diplomát, akkor szeretné magát kipróbálni a munkaerőpiacon is. Ez főleg a nőknél kényes kérdés, hiszen így az első gyermek születése egyre későbbre tolódik. Cserébe, mondják, mire családot alapítanak egy megfelelő anyagi háttérrel és élettapasztalattal rendelkeznek. Legtöbben átmeneti vagy néha tartós (néhány éves) együttélés mellett döntenek. Ez az életforma elfogadottá vált napjainkban, az egyedülálló életmód pejoratív értelmezése megszűnt. A szingliség egy társadalmi szerep lett, és többé nem jelenti a korábban öreglányoknak és agglegényeknek tituláltak életmódját. A mai egyedül élők már nem kerülnek ellentmondásba a környezetükkel, a világgal, magukkal sem (?), sőt trendek lettek.

¹ Az Újvidéki Egyetem Magyar Tannyelvű Tanítóképző Karának a hallgatója. Mentora dr. Gábrity Molnár Irén

A szinglik legtöbbször magas iskolai végzettségűek, viszonylag magas jövedelmük van (az első szempontból adódik, hiszen általában a diplomások az átlag körüli vagy feletti fizetéssel rendelkeznek), színvonalasan fogyasztanak (magukra, esetleg alkalmi párjukra kell csak költeniük, így több és jobb dolgokat engedhetnek meg maguknak), önálló háztartást vezetnek, nagyvárosban laknak (a családalapítás elhalasztása nem különösebben feltűnő ebben a környezetben). A falusi egyedülálló egyébként alkalmazkodik a környezete és a kora diktálta szokásokhoz, eljár munkába, főz, mos, takarít, nem csináltat divatos frizurát. Őket, ugyanebben az életszakaszban és élethelyzetben, gyakran hagyományosan vénlánynak és agglegénynek szokás nevezni.

Önként vagy önhibáján kívül térségünkben egyre több nő és férfi él egyedül. Egyedül vannak az özvegy nők, mert a korukbeli férfiak esetleg nem az ő társaságukat keresik. Egyedül élnek az elvált nők – sokan egy vagy két gyerekkel. Nincs sok esélyük az újabb komoly partnerkapcsolatra. Egyedül élnek azok a fiatal nők vagy férfiak, akik igaz, hogy elmúltak harmincévesek, de még nem találták meg a nagy őt. Ők nem elégednek meg egy ápolatlan háziasszonnyal vagy szakmunkással, vagy azzal, aki a randevú napján hagymát eszik, káromkodik és bőfög, esetleg unalmas történeteket mesél vagy minden sztorijának önmaga a főhőse.

Különbség van a tudatosan szingli és az önhibáján kívül egyedülálló személy között. Van, aki keresi a kapcsolatokat, de valahogyan elkerüli a szerencse. Nem törekszik a függetlenségre, az önmegvalósításra, olykor nem is karrierista. Szüntelenül keresi a nagy őt, aki mellett

végre megtalálhatja boldogságát, mégsem talál rá egyhamar a hön áhított férfira, hiszen ők is a biztos kariert és a munkát keresik. A valóságban a nők azt teszik, amit eddig a férfiak: kezükbe veszik életük irányítását. A női létből adódóan előbb-utóbb felmerül a gyermekvállalás kérdése is. Sok nő tudatosan tervezi a házasságon kívül születendő gyermekét, s úgy véli, ehhez egyáltalán nincs szüksége férjre (apára), vagy komoly kapcsolatra, majd később ráébred, hogy a gyermeknevelés idő- és pénzigényes feladat, ráadásul hatalmas felelősséget jelent.

Végül egy szingli vallomása: az egyik multinacionális távközlési cég 34 éves vezető tanácsadója így fogalmaz: „Egyedül élni kényelmes, de nem jó. Mostanában kezdem észrevenni, milyen gyorsan múlnak az évek.” W.O. már az első diploma megszerzését követően mindent megtett, hogy önálló lakásba költözhesse, amikor lehetett, munkát vállalt, ha kellett, egész éjjel fordított, 27 évesen ki is költözhetett szülei otthonából. Az első lakás még nem felelt meg az igényeinek, így aztán a másoddiploma megszerzése mellett továbbra is a pénzgyűjtésnek élt. Éjjel-nappal dolgozott, pihenésre, sportra, társkeresésre kevés ideje maradt. Harmincéves menedzserként – álmai lakásának megszerzése után – érezte először, hogy lassíthat a tempón. Akkortájt kezdett többet síelni, azóta nem gond, ha akár naponta étteremben eszik. Ma oda utazik, ahová kedve tartja, hétvégén addig alszik, ameddig akar, mégis úgy érzi: minden súlytalanná válik, ha az ember senki iránt sem felelős.

Mit tegyen az a társadalom, amelyben a natalitás gyenge, a szingliség divat is, a közösség elöregedése és a fiatalok elvándorlása demográfiai deformációt okoz? Nem dughatjuk homokba a fejünket! A kérdések mielőbbi válaszra várnak.

